

ŠIKANA, EXTRÉMNÉ PROJEVY AGRESE, KYBERŠIKANA, STALKING A JINÉ OBTĚŽOVÁNÍ

Školní program proti šikaně 2015/2016

Metodický podklad

- Metodický pokyn k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže
č.j.: 21291/2010-28
- Metodický pokyn k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č.j.:
22294/2013-1

Šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. V současnosti je také na vzestupu kyberšikana, prováděná nejčastěji pomocí mobilního telefonu, na internetu hlavně prostřednictvím tzv. sociálních sítí.

Odpovědnost školy a pedagogických pracovníků

Škola je zodpovědná v souladu s ustanovením § 29 zák. 561/2004 Sb., školský zákon. Je povinná zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit, a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů).

Škola, popř. pedagogický pracovník, je odpovědná podle zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Bude-li znám případ šikanování a škola a pedagogický pracovník nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, vystavuje se riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu.

Postup vyšetřující osoby (Je důležité získat odpovědi na následující otázky): Kdo je obětí, popřípadě kolik je obětí. Kdo je agresorem, kolik je agresorů. Kdo z nich je iniciátor – aktivní účastník šikanování. Kdo je obětí i agresorem. Co, kdy, kde a jak dělali agresoři

obětím. □ K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo. □ Jak dlouho šikana trvá.

3.1 Počáteční šikana

□ Odhadněte závažnost onemocnění skupiny. (Naplnujeme prostřednictvím rozhovoru s informátory a oběťmi. Nesmí docházet k přímé konfrontaci pachatele a oběti.) □ Zjistěte informace od obětí i spolužáků. (Po rozhovoru s informátorem následuje rozhovor s oběťmi. Při rozhovoru je důležité, aby o tom nevěděli ostatní žáci.) □ Najděte vhodné svědky. (Vytipovat členy skupiny, kteří budou pravdivě vypovídat: s obětí sympatizují, kamarádí se s ní, nebo ji alespoň neodmítají, žáky nezávislé na agresorech, kteří nepřijímají normy šikanování.) □ Proveďte individuální, případně konfrontační rozhovor se svědky (Druzí o rozhovorech nevědí. Vyskytnou-li se těžkosti, lze uskutečnit doplňující a zpřesňující rozhovory nebo konfrontace dvou svědků. Vážnou chybou je vyšetřování svědků a agresorů společně. Za zásadní chybu se považuje konfrontace obětí a agresorů.) □ Chraňte oběti šikany. □ Proveďte rozhovor s agresory, případně konfrontaci mezi nimi. (Je to poslední krok ve vyšetřování. Dokud nemáme shromážděné důkazy, nemá smysl vést tento rozhovor. Cílem je agresory okamžitě zastavit a ochránit oběti, ale i je samé před následky jejich činů.) □ Svolejte výchovnou komisi. (V rámci společného setkání pedagogů a žáka agresora i jeho rodičů se rozhoduje o výchovných opatřeních.) □ Spolupracujte s rodiči obětí i agresorů. (Rodiče je třeba informovat o zjištěných a závěrech školy a domluvit se na dalších opatřeních.) □ Rozeberte situaci s třídou, dále sledujte a pracujte se vztahy.

Řešení: □ Metoda usmíření - pouze u počátečního stadia šikany a při ochotě agresora své chování změnit □ Metoda vnějšího nátlaku - výchovná komise (Rodiče musí cítit, že jim chceme pomoci. Trestám dítě, ne rodiče.)

3.2 Pokročilá šikana

□ Zvládnout šok a postarat se o oběť. (Zastavit násilí, postarat se o oběť, poskytnou jí nejnnutnější pomoc a ochranu. Někdy je nebezpečné snažit se zastavit agresora sám, mohla by se obrátit proti pedagogovi. Musí zavolat někoho, kdo by mu pomohl.) □ Zabezpečit ve třídě dozor. (Pošlu žáka, aby přivedl pedagoga. Zabránit domluvě agresorů, třídě, aby se domluvila mezi sebou, zamezit křivé skupinové výpovědi. Je možné je rozdělit do skupin. Ale i ty musejí zůstat pod dozorem.) □ Informovat ředitele (zástupce). □ Pokračovat v pomoci a podpoře oběti.

Kontaktovat rodiče oběti. (Vyvarovat se slovu šikana. Raději použít trápené nebo ubližované dítě. Hovořit s nimi na rovinu. Ujistit je, že se konflikt řeší. Dohodnout se s rodiči, jakým způsobem bude zajištěna bezpečnost dítěte.) Požádat o pomoc: Okresního metodika prevence (PPP), OSPOD Přivolat Policii ČR Následuje vlastní vyšetřování podle bodů uvedených při šikanování v počátečním stadiu.

Řešení: Metoda vnějšího nátlaku - výchovná komise (Rodiče musí cítit, že jim chceme pomoci. Trestám dítě, ne rodiče.) Pokud rodiče nespolupracují, ohlásit celou věc kurátorovi pro mládež. Místo do školy je možné rodiče pozvat přímo na obecní úřad na oddělení sociálně-právní ochrany dětí a mládeže. Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení.

Pomoc při řešení šikany:

Středisko výchovné péče (SVP) Pedagogicko-psychologická poradna (PPP) Speciální pedagogická centra V rezortu zdravotnictví: pediatr, odborný lékař, dětský psycholog, psychiatr OSPOD Policie ČR Projekt Minimalizace šikany a její odborníci Sdružení Linka bezpečí, www.linkabezpeci.cz Poradna na www.minimalizacesikany.cz Amnesty International ČR, www.amnesty.cz Odborné informace o šikaně v publikacích, např. dr. Michal Kolář „Bolest šikanování“

Vyvarovat se:

konfrontace oběti a agresora bagatelizace problému rychlá řešení řešení případu před třídou prozrazení informačních zdrojů neinformování rodičů řešení bez pomoci dalších pedagogů

USTAVENÍ INTERVENČNÍHO TÝMU

- ředitel školy, zástupce ředitele, třídní učitel
- vedoucí intervenčního týmu - ředitel školy
- role ostatních členů
- třídní učitel

Příloha 1: Postup šetření a vyšetřování

1. Vymezení rolí ostatních členů:

.....

2. Zjištění vnějšího obrazu šikanování

ŠIKANA V POČÁTEČNÍCH STÁDIÍCH I. Vyslechnout osoby, které informovaly o šikanování (rodiče, pedagogové, žáci, vrstevníci)

Kdo kontaktuje rodiče, jak s nimi hovoří:

.....

Kdo povede pohovor s informátory, jak s nimi hovoří:

.....

II. Nalézt a vyslechnout (nezaujaté) svědky, informátory Kdo povede pohovor se svědky a jak s nimi hovoří:

.....

III. Zajistit ochranu obětem a ohrožovaným žákům Kdo zajišťuje ochranu:

.....

Jak zajišťuje ochranu:

.....

IV. Vyslechnout agresory Kdo povede pohovor s agresory:

.....

Jak povede pohovor s agresory:

.....

V. Vlastní vyšetřování Kdo se účastní vyšetřování:

.....

Jakou formou probíhá vyšetřování:

.....

3. Zajištění vnitřního obrazu šikanování (klíma třídy, sociometrie, diagnostika vztahů)

4. Výchovná opatření

METODA USMÍŘENÍ

Co to je:

.....

Kdy ji použít:

.....

Kdo vede komunitní kruh:

.....

Jak vést komunitní kruh:

.....

Co je programem:

.....

Co je cílem:

.....

METODA VNĚJŠÍHO NÁTĹAKU Kdy ji použít:

.....

Kdo je účastníkem výchovné komise:

Kdo vede výchovnou komisi:

.....

Program výchovné komise:

-

-

3.3 Kyberšikanu definujeme jako zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoků pak určuje její závažnost.

Kdo řeší: U každého podezření o výskytu daného jevu musí být o vždy informován ředitel školy/šk. zařízení. Školní metodik prevence s výchovným poradcem, školním psychologem, třídním učitelem, se školským poradenským zařízením, pediatrem

Postup při řešení šikany (ŠMP, TU, ředitele) 1. Zajistit ochranu oběti. Kontaktovat operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www.stránek, profilu....atd. 2. Zajistit dostupné důkazy 3.

Důkladně vyšetřit (NE KONFRONTACE OBĚTI A AGRESORA) a žádat odbornou pomoc –
Vyšetřit všechny souvislosti se zjištěným incidentem. Zajistit si podporu a pomoc externího pracovníka (IT expert, PPP, policie... 4. Informovat rodiče oběti a rodiče kyberagresora. Poučit rodiče o tom, koho mohou (je vhodné) kontaktovat (Policie ČR, OSPOD, PPP, právní zástupce atd.). Některé případy kyberšikany nespádají do kompetence školy.

Výchovná opatření (míru zhodnotí MP, výchovný poradce, ředitel školy): 1. Napomenutí třídního učitele 2. Důtka třídního učitele 3. Důtka ředitele školy 4. Snížená známka z chování